
نقطه چین...

مجموعه داستان کوتاه

صمد رستمی

نشر انعام اندیشه

۱۳۹۳

سرشناسه:	رستمی، صمد، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور:	نقطه چین... مجموعه داستان/ صمد رستمی.
مشخصات نشر:	نشر الهام اندیشه، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری:	۵۶ ص
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۹۶۴-۰۷-۲
وضعیت فهرست‌نویسی:	فبا
موضوع:	داستان‌های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۲ ن ۴۳۷ س/ ۵۸/ PIR ۸۰۵۸
رده‌بندی دیوبی:	۸۶۳/۶۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۲۰۳۰۳۴

انتشارات الهام اندیشه

مرکز پخش: ۶۶۹۷۷۱۶۶

نقطه چین...

مجموعه داستان کوتاه

صمد رستمی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳

طراحی جلد: یاسین محمدی / آتلیه افراز

آرایش صفحات: یاسمین حشدری

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: ترنج / تصویر / یکتافر

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر محفوظ است.

فهرست

۹	پیشگفتار.....
۱۲	زینال شله.....
۱۵	بادکنک صورتی.....
۱۸	روز پدر.....
۲۰	گوزی من.....
۲۶	طلاق.....
۳۰	حاجی باخانواده.....
۳۵	سگای ولگرد.....
۳۷	تاب و طناب.....
۳۹	مارال.....
۴۵	تنهایی.....
۴۷	هویت.....
۵۴	ترکه.....

پیشگفتار

«جهان با روایت ادراک می شود»

داستان (story) در زبان فارسی به معنی قصه، حکایت، روایت، افسانه و سرگذشت آمده است و با سرگذشت آدمی عجین گشته و امری طبیعی و عمری طولانی دارد و تصور می شود که در ظلمت زمان آفریده شده و از کهن ترین قالب های هنری به شمار می آید. ای. ام. فورستر در این مورد اشاره می کند: «به دوره ای برمی گردد که انسان های نخستین شباهنگام با خوردن گوشت شکار، حوادث روزانه را برای همدیگر تعریف می کردند.» از این رو داستان در هر دوره ای از زندگی نیاز آدمی بوده و به نوعی درس زندگی و تجربه ی نیک زیستن را برای آدمی به ارمغان آورده و با اصول زیبایی شناسی خاصی، هویتی خاص و جامع به آدمی داده است. و به زعم ارسطو از سه قسمت آغاز، میانه و پایان تشکیل شده است و از نظر فورستر نقل و قایمی است به ترتیب توالی زمان، مثل توالی روزهای هفته. و از نظر جمال میرصادقی تصویری است عینی از چشم انداز و برداشت نویسنده از زندگی.

بر اساس تعاریف مذکور، داستان باید: به نثر باشد، واقعه ای را روایت کند، روابط علت و معلولی داشته باشد، برخاسته از تخیل باشد، حجم مشخص و معینی داشته باشد... و از نظر کریستوفر فرای به موارد زیر تقسیم می شود: ۱. داستان واقع گرا (novel of manners) ۲. رمان منثور prose

(romance) ۳. اعترافات (confession) یا نگارش شرح حال خود ۴. تشریح (anatomy)

از آن جا که داستان اثری است روایی و به نثر و مبتنی بر جعل و خیال (fiction)، اگر طولانی باشد رمان و اگر کوتاه باشد داستان کوتاه (short story) محسوب می شود. که قدمت کوتاه تری نسبت به رمان دارد. نخستین داستان های کوتاه متعارف با شخصیت پردازی صحیح در قرن نوزدهم خلق شدند. در اوایل این قرن، ادگار آلن پو (۱۸۴۹ - ۱۸۰۹) در امریکا و نیکلای گورگول (۱۸۵۲ - ۱۸۰۹) در روسیه گونه ای از روایت را بنیاد نهادند که امروزه داستان کوتاه نامیده شده و ژانری از ادبیات روایی است که نسبت به رمان یا داستان بلند حجم کمتری دارد و مؤلف در آن به برشی از زندگی می پردازد. چرا که شت نقاط طلایی زمان و در مواردی حتی فراتر از زمان است. و در تعریف آن آمده است: طرح منظمی دارد. یک شخصیت اصلی دارد. این شخصیت، در یک واقعه ای اصلی ارانه می شود. تاثیر واحدی را القاء می کند. کوتاه است و... هیچ مرز مشترکی با رمان ندارد. چون رمان به شاخ و برگ بیشتری می پردازد، اما داستان کوتاه رسالتش محدود کردن این شاخ و برگ ها می باشد. چرا که غرض روایی آن فشرده و محدود است. رابرت کریلی در این مورد اعلام می دارد که: «رمان ضرورتاً یک پیوستار است. فصل به فصل، اما داستان کوتاه از این تعهد شانه خالی می کند و دقیقاً براساس هر عاطفه ای که به بهترین وجهی مقصودش را برسی آورد، عمل می کند.»

در راستای حجم داستان کوتاه نیز نظریات زیادی مطرح شده است. چه اندازه کوتاه تر؟ چند کلمه و به چه میزان؟ مبنی بر این که میزان این کلمات در هر گوشه ای از زمین به ادبیات و فرهنگ نوشتاری آن دیار بستگی دارد و نمی توان قانون مدونی صادر کرد. و از آن جا که هر نویسنده ای در میان مردمی که می زید، ملیت و قومیتی دارد. لذا پرداختن به این امر شاید کمی

دشوارتر باشد چرا که به نظر، تدوین قانونی مدون محدودیتی برای روایت است. چون این امر مقوله‌ای است سلیقه‌ای و هرکس برحسب سبک و شیوه‌ی نوشتاری خود به آن می‌پردازد. در اصل هر راوی با بینشی روایت خود را دیده، لمس، تجربه و تخیل کرده و نقل می‌کند، چرا که یک اثر خوب با فرم و محتوی سنجیده می‌شود نه با میزان واژه‌ها.

داستان کوتاه به عنوان یک ژانر ادبی روایی بر دو گونه است: پی‌رنگ دار و بی‌پی‌رنگ (طرح) که چهارچوب هر داستان است با تکیه بر روابط علت و معلول. درواقع طرح داستان پاسخی منطقی به سؤال «داستان درباره‌ی چه بود؟» است. لذا نیازمند یک طرح منسجمی است به این سبب که طرح عنصر اساسی و ساختاری آن بوده و این ساختار روایت همیشه از کشمکش، توالی کنش‌ها و نتیجه‌ی نهایی حاصل می‌شود، همان آغاز، میانه و پایان ارسطویی. و شاید برعکس، تنها یک وضعیت موجود را نشان دهد نه توالی رویدادها را. مثل داستان‌های آنتوان چخوف که اغلب فقط میانه‌اند. چون او معتقد به این بود که نباید در بند اول و آخر داستان کوتاه بود.

با تمامی تعاریف و توصیفات و ویژگی‌های مربوطه‌ای که ذکر شد، تخیل آدمی از کران تا کران و بدون هیچ‌گونه محدودیتی به پرواز درمی‌آید، آسمان را درمی‌نوردد، به اعماق زمین سفر کرده و حتی فراتر از زمین و زمان را سرکی کشیده و با آثاری ماندگار دنیا را به آشوب می‌کشد. باشد که این تخیل بیکران، راهگشای نیک زیستن را به تصویر کشد.